

[Pürschel.]

saa er det ogsaa noget, der ved sin Dristighed kalder paa Beundring. Hvor virksom har ikke Indsatsen været, hvor glimrende Resultater er ikke vore Forhandlere vendt hjem med fra Udlandet! Gang paa Gang er de kommet hjem og har sagt. . . Ja, hvad sagde de? De sagde vel: Vi naaede det, vi rejste ud for! De kom jo ikke hjem og sagde: Der var desværre ingenting at gøre. Ja, jeg maa tilstaa, at det er *mit* Indtryk, at det er det sidste, der var Tilfældet. Men for den højtærede Udenrigsminister er det den virksomme — jeg beder Ordet „virksomme“ bemærket — Behandling af de handelspolitiske Spørgsmaal. Det er det, der er det karakteristiske, det er det, Landets Udenrigsminister fremhæver, naar han staar paa Talerstolen for at give Folkets Repræsentation Besked om, hvad det er, der er sket. I Sandhed, dette paakalder kun Beundring!

Ministeren talte ogsaa, let konverserende, om den Tid, da man fra radikal Side mente, at den bedste Udenrigspolitik for et lille Land var ingen Udenrigspolitik at have. Ja, saadan var det en Gang, sagde den højtærede Udenrigsminister — behændigt talte han om Handelspolitik —, det var saaledes en Gang; i fredelige Tider, da var det naturligt. Men hvorledes blev det forkyndt i sin Tid, dette Dogme, der jo ikke havde nogen varmere Forsvarer end den højtærede Udenrigsminister? Var det som noget tidsbestemt, noget øjeblikkeligt, noget, der passede i en enkelt given Situation? Den højtærede Udenrigsminister nikker. Ogsaa dette maa jeg beundre, paa nøjagtig samme Linie som jeg beundrer det andet. Efter min Opfattelse blev det forkyndt som den klare Forstaaelse af, hvad der var Danmarks Linie i Udenrigspolitikken, hos det sejrige Demokrati, i Modsætning til de taagede og forvirrede Folk, der hidtil havde ledet Danmarks Udenrigspolitik. Nu kom det sejrige Diplomati, som forstod, at Danmarks Frelse var at „ligge tot“, være ubemærket og roligt lade det hele passere forbi sig. Dette var Frelsen, det var Fremtiden. Det var det, de forkyndte.

Og saa kom Verdenskrigen og væltede Korthusene, og alle Teorierne blev stillet paa Pulterkammeret — og taget frem efter Krigen og pudset op igen —, uangrebne, velindpakkede havde de været. Og saa „sejrede“ i Verdenskrigen Demokratiet, saaledes som det har tilbragt sin Tid med at „sejre“ i de sidste Menneskealdre. Ustandseligt har dette Demokrati „sejret“, og navnlig Social-

demokratiet har „sejret“. Og saa forkyndte de os deres Ideer igen. Vi hørte hvert Ord — og vi hørte hvert Aar disse Ord — gentaget om Fred og Forstaaelse, om det mellemfolkelige Samarbejde og om Mestbegunstigelsen som det eneste, hvorpaa Danmark kunde bygge sin Politik.

Jeg husker endnu en Diskussion, jeg havde med den højtærede Udenrigsminister om Mestbegunstigelsesklausulen; han fremhævede da den Lykke, det var for Danmark at ligge paa Linie med England, som vedkendte sig Mestbegunstigelsespolitikken. Der er noget, der hedder Naturens Visdom, og det er Naturens Visdom, at den har lagt de Opgaver paa den højtærede Udenrigsministers Skuldre, som er blevet lagt der: den Opgave at administrere Danmarks Forsvarsvæsen under Verdenskrigen og den Opgave at tage til Genève og sige om Mestbegunstigelsesklausulen, at den er blevet omgaaet og blevet begrænset, saa at den har mistet enhver Betydning, saaledes som Ministerens Ord gengaves i „Politiken“ i 1930.

Mestbegunstigelsesprincippet var gennemhullet, det havde mistet enhver Betydning. Og dog er det det, man bekender sig til! Det beder jeg mine ærede Tilhørere lægge Mærke til, thi er dette ikke beundringsværdigt? Er det ikke beundringsværdigt, at det her med Sandhed kan siges i den danske Rigsdag, at England fremdeles bekender sig til Mestbegunstigelsesklausulen, England, der i Virkeligheden har bygget sin Fremtid paa Præferenceaftaler med sine Dominions. Man kan camouflere det, man kan forsøge paa at sminke det, men ingen kan jo være blind for, at Mestbegunstigelsesklausulen er, som Danmarks mest vidtskuende Udenrigsminister har sagt, saa gennemhullet, at den er uden Værdi. Men desuagtet skal vi fortsætte, desuagtet har vi den i vore Traktater.

Dette forhindrer dog ikke, at den højtærede Udenrigsminister erklærer her i Dag, at hvis der kunde komme en Situation, hvor en Præferenceaftale kunde byde Danmark Fordele, saa vilde Ministeren være villig til at gaa ind derpaa. (Udenrigsministeren [Munch]: Ja). Ja, naturligt, siger Ministeren — skønt vi altsaa har Mestbegunstigelsesklausulen, det forhindrer det ikke. Det, som altid var Princippet: ingen Fordel til den ene, uden at den automatisk tilfalder den anden, det erklæres nu officielt for at være foreneligt med det stik modsatte Princip, nemlig: Fordel for den ene, for at den anden ikke skal opnaa det samme. Er her ikke atter Plads for noget af den Beundring, som